

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - experimental research) เพื่อศึกษาผลของการจูงใจในการล้างมือต่อความรู้และพฤติกรรมการล้างมือของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติกรรม โรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่โดยเลือกประชากรแบบเจาะจงเฉพาะเจาะจง จำนวน 16 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กันยายน ถึง 15 ธันวาคม พ.ศ.2539

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องหลักการล้างมือ ประกอบด้วย แผนการสอนเรื่องหลักการล้างมือ โดยมีสื่อการสอน ได้แก่ สไลด์ แผ่นภาพโป่งใส คู่มือการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล และโปสเตอร์แสดงขั้นตอนการล้างมือ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามเพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ แบบสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรมการล้างมือและข้อคำถามการสนทนากลุ่ม

การรวบรวมข้อมูลเมื่อได้ประชากรตามคุณสมบัติที่กำหนด ผู้วิจัยจะทำการสังเกตพฤติกรรมการล้างมือแล้วตามด้วยการประเมินความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือตามเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นจะทำการสนทนากลุ่มร่วมกับพยาบาลทุกคนเพื่อแสดงความคิดเห็น ปัญหาและความต้องการของพยาบาลเกี่ยวกับการล้างมือ ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลนำมาใช้เป็นแนวทางในการจูงใจโดยผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมตามความต้องการ คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือและจัดหาอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกในการล้างมือเพื่อเป็นการจูงใจในการล้างมือ หลังจากการจูงใจในการล้างมือผู้วิจัยจะประเมินพฤติกรรมการล้างมือ และตามด้วยการประเมินความรู้เช่นเดียวกับก่อนได้รับการจูงใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปนำมาแจกแจงความถี่แสดงค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ ก่อนและหลังได้รับการจูงใจในการล้างมือ นำมาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบด้วยสถิติอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของ วิลคอกซัน
3. ข้อมูลพฤติกรรมการล้างมือ ก่อนและหลัง ได้รับการจูงใจในการล้างมือนำมาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบด้วยสถิติทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของ วิลคอกซัน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพยาบาลทั้งหมด 16 คน พบว่ามีอายุระหว่าง 23-35 ปี อายุโดยเฉลี่ย 30.3 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานพยาบาล 6 เดือน ถึง 12 ปี ประสบการณ์โดยเฉลี่ย 6.3 ปี ทุกคนเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือและวิธีการล้างมือ ส่วนใหญ่ได้ความรู้จากการเรียนในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 93.7 เคยศึกษาหลักการล้างมือและวิธีการล้างมือจากคู่มือการปฏิบัติงานของโรงพยาบาล ร้อยละ 50.0 เมื่อพิจารณาคะแนนความรู้เป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการทั่วไปมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือเพิ่มจาก 4.7 เป็น 5.6 จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน ด้านการล้างมือแบบธรรมดามีค่าเฉลี่ยของคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือเพิ่มจาก 2.6 เป็น 3.8 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ด้านการล้างมือเพื่อทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือเพิ่มจาก 3.5 เป็น 4.8 จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน และด้านอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการล้างมือมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือเพิ่มจาก 1.3 เป็น 2.2 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน เมื่อจำแนกคะแนนความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือเป็นรายบุคคลพบว่าภายหลังได้รับการจูงใจพยาบาล มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มจาก 12.1 เป็น 16.4 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของการล้างมือตามกิจกรรมการพยาบาล ซึ่งมีคะแนนเต็ม 14 คะแนน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมก่อนและหลังได้รับการจูงใจมีความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ก่อนทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงก่อนได้รับการจูงใจ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.6 หลังได้รับการจูงใจคะแนนเพิ่มขึ้นเป็น 6.7 หลังทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงก่อนได้รับการจูงใจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.9 หลังได้รับการจูงใจมีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็น 12.1 และหลังทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำก่อนได้รับการจูงใจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.1 หลังได้รับการจูงใจเพิ่มขึ้นเป็น 13.3 แต่ก่อนทำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำก่อนและหลังได้รับการจูงใจไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาความถูกต้องของเทคนิคการล้างมือ พบว่าภายหลังได้รับการจูงใจพยาบาลล้างมือได้ถูกต้องตามเทคนิคเพิ่มขึ้น ทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรมการพยาบาลที่มีความเสี่ยงต่ำและกิจกรรมการพยาบาลที่มีความเสี่ยงสูง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แผนการสอนเรื่องหลักการล้างมือ
2. ทราบแนวทางการจูงใจในการล้างมือ เพื่อเป็นแนวทางในการกระตุ้นการล้างมือของพยาบาล
3. ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหาร เพื่อนำมาวางแผนในการจัดอบรมหรือเวทีเสวนาด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลในหอผู้ป่วยทั่วไป โดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการล้างมืออย่างละเอียดและการนำเอาความรู้ไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
4. ได้แนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการจูงใจต่อความรู้และพฤติกรรมในการล้างมือของบุคลากรในระดับอื่นๆต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่องผลของการจูงใจในการล้างมือต่อความรู้และพฤติกรรมการล้างมือของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ควรมีการจัดอบรมเรื่องหลักการล้างมือร่วมกับการจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการล้างมือในหอผู้ป่วยอื่น เพื่อเป็นการจูงใจให้บุคลากร

เหล่านั้นมีความรู้เรื่องหลักการล้างมือเพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมการล้างมือถูกต้องตามเทคนิคของการล้างมือและเหมาะสมตามกิจกรรมพยาบาล

2. ด้านบริหารพยาบาล

2.1 นำผลการวิจัยเสนอต่อผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการขออนุมัติอุปกรณ์ที่ใช้ในการล้างมือ

2.2 เสนอหัวหน้างานทางการพยาบาล ผู้ตรวจการทางการพยาบาล รวมทั้งหัวหน้าหอผู้ป่วย ควรมีการกระตุ้นบุคลากรทุกระดับภายในหน่วยงาน ให้ตระหนักเห็นความสำคัญของการล้างมือและปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

2.3 เสนอผู้บริหารจัดให้มีการอบรม การนิเทศงาน หรือการสัมมนาเกี่ยวกับการล้างมือที่ถูกต้องตามคู่มือปฏิบัติงานของ โรงพยาบาล เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอแก่บุคลากรทุกระดับอย่างทั่วถึง

2.4 โรงพยาบาลควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับหลักการล้างมือเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ เพื่อให้บุคลากรได้ยึดถือปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน

2.5 ควรมีการจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการล้างมือ เช่น สบู่ผสมยาฆ่าเชื้อ ผ้าเช็ดมือผืนเล็กที่ใช้ครั้งเดียว เป็นต้น ในหอผู้ป่วยต่างๆ ไปด้วยเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรมีการล้างมือเพิ่มขึ้น

2.6 ในการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับหลักและวิธีการล้างมือที่ถูกต้องตามคู่มือปฏิบัติงานและ เน้น ให้ปฏิบัติตาม

2.7 จัดให้มีการรณรงค์การล้างมือตามคู่มือปฏิบัติงานของ โรงพยาบาล มีการจัดหาเนื้อหา สื่อความรู้ต่างๆ เช่น โปสเตอร์แสดงขั้นตอนการล้างมือ สติกเกอร์ที่มีข้อความชักชวนกระตุ้นให้ล้างมือติดไว้ที่อ่างล้างมือทุกแห่ง เพื่อให้บุคลากรได้ทราบอย่างทั่วถึง

3. ด้านการศึกษาพยาบาล ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนควรเน้นให้นักศึกษาล้างมือให้ถูกต้องตามเทคนิคและเหมาะสมกับกิจกรรมการพยาบาล ตามวิธีของชมรมควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการล้างมือให้ถูกต้องตามหลักการล้างมือในการปฏิบัติการพยาบาลต่างๆและให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัย เมื่อสำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติหน้าที่พยาบาลย่อมจะปฏิบัติได้ถูกต้องและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากรระดับอื่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยซ้ำในลักษณะนี้ควรออกแบบการวิจัย โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อให้ทราบผลที่เกิดจากการจัดกระทำได้ชัดเจนขึ้น
2. ควรมีการศึกษาติดตามผลของการจูงใจในการล้างมือต่อความรู้และพฤติกรรมการล้างมือของพยาบาล เมื่อเวลาผ่านไป 3 เดือน หรือ 6 เดือน หรือ 12 เดือน
3. ควรมีการศึกษาผลของการจูงใจในการล้างมือต่อความรู้และพฤติกรรมการล้างมือของบุคลากรที่ให้การรักษานพยาบาลทุกระดับ
4. ควรมีการนิเทศงานเกี่ยวกับการล้างมือที่ถูกต้องตามขั้นตอนแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานใหม่ มีการติดตาม และประเมินผลเป็นระยะๆ